

پرسش ۹۹: آیا پیامبر (ص) قبل از وحی، می دانست که پیامبر است؟

السؤال / ۹۹: بسم الله الرحمن الرحيم، السيد أحمد الحسن السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

تدل بعض الآيات الشريفة على أنّ الرسول (ص) لم يكن يعلم أنّه رسول مرسل من الله حتى أتاه الوحي، مثل قوله تعالى: (وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحاً مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ) ([377])، وقوله تعالى: (وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى)، بينما تدل بعض الروايات على أنّ الرسول كان يعلم بنبوته قبل بعثته، وإنه كان يحفظ القرآن قبل نزوله مثل رواية ولادة أمير المؤمنين (ع) التي تنص على أنّ علياً (ع) قرأ حين ولادته سورة المؤمنين، أي: بدايتها (قد أفلح المؤمنون ...) إلى آخرها. وإنّ الرسول قال له: قد أفلحوا بولائتك يا علي. رغم أنّ ولادة علي قبل البعثة، فكيف يستقيم هذا مع الآيات الشريفة السابقة؟ والسلام عليكم سيدي ورحمة الله وبركاته.

المرسل ميثم برزان خلف الموسوي

بسم الله الرحمن الرحيم، سيد احمد الحسن، سلام عليكم ورحمت الله و بركاته.
بعضی از آیات شریف دلالت بر این دارد که رسول الله (ص) نمی دانست پیامبر خداوند است تا اینکه وحی بر وی نازل شد، مانند این آیه: «و اینچنین روحی از امر خودمان را به تو وحی کردیم در حالی که تو نمی دانستی کتاب چیست و ایمان کدام است؛ ولی ما آن را نوری ساختیم تا هر یک از بندگانمان را که بخواهیم با آن هدایت کنیم و تو به راه راست راه می نمایی» ([378]) و این سخن خداوند: «و تو را گمراه یافت، پس هدایت فرمود»؛ حال آنکه برخی روایات دلالت دارد بر اینکه رسول خدا قبل از بعثتش به نبوت خود آگاه بود و قرآن را قبل از نازل شدنش حفظ بود مانند روایت ولادت امیر المؤمنین (ع) که می گوید علی (ع) در حین ولادت، سوره ی مؤمنون را قرائت نمود؛ یعنی از ابتدای آن «به درستی که مؤمنان رستگار شدند...» تا انتهایش و رسول

خدا(ص) به او فرمود: «مؤمنان با ولایت تو رستگار شدند، ای علی!»؛ با توجه به اینکه که ولادت علی(ع) قبل از بعثت بوده است. این روایات چگونه با آیات قرآن جمع می‌شود؟

سلام و رحمت و برکات خداوند بر شما باد، آقا و مولای من.

فرستنده: میثم برزان خلف الموسوی

الجواب: بسم الله الرحمن الرحيم، والحمد لله رب العالمين، وصلى الله على محمد وآل محمد الأئمة والمهدين وسلم تسليماً.

قال تعالى: (وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحاً مِنْ أَمْرِنَا. مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُوراً نَهْدِي بِهِ مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ([379]).

پاسخ: بسم الله الرحمن الرحيم، والحمد لله رب العالمين، وصلى الله على محمد و آل محمد الأئمة والمهدين وسلم تسليماً.

خداوند متعال می‌فرماید: «و اینچنین روحی از امر خودمان را به تو وحی کردیم در حالی که تو نمی‌دانستی کتاب چیست و ایمان کدام است؛ ولی ما آن را نوری ساختیم تا هر یک از بندگانمان را که بخواهیم با آن هدایت کنیم و تو به راه راست راه می‌نمایی» ([380]).

عَنْ أَبِي حَمْزَةَ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (ع) عَنِ الْعِلْمِ أَهْوَى عِلْمٌ يَتَعَلَّمُهُ الْعَالَمُ مِنْ أَفْوَاهِ الرِّجَالِ أَمْ فِي الْكِتَابِ عِنْدَكُمْ تَقْرَءُونَهُ فَتَعَلَّمُونَ مِنْهُ؟ قَالَ: (الْأَمْرُ أَعْظَمُ مِنْ ذَلِكَ وَأَوْجَبُ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: (وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحاً مِنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ). ثُمَّ قَالَ: أَيُّ شَيْءٍ يَقُولُ أَصْحَابُكُمْ فِي هَذِهِ الْآيَةِ، أَيَقْرُونَ أَنَّهُ كَانَ فِي حَالٍ لَا يَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ؟ فَقُلْتُ: لَا أَدْرِي جُعِلْتُ فِدَاكَ مَا يَقُولُونَ. فَقَالَ لِي: بَلَى، قَدْ كَانَ فِي حَالٍ لَا يَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ حَتَّى بَعَثَ اللَّهُ تَعَالَى الرُّوحَ الَّتِي ذَكَرَ فِي الْكِتَابِ فَلَمَّا أَوْحَاهَا إِلَيْهِ عَلَّمَ بِهَا الْعِلْمَ وَالْفَهْمَ، وَهِيَ

الرُّوحُ الَّتِي يُعْطِيهَا اللَّهُ تَعَالَى مَنْ شَاءَ فَإِذَا أَعْطَاهَا عَبْدًا عِلْمَهُ الْفَهْمُ) ([381]). هذا هو الاعتقاد الصحيح، وقد بيّنته فيما مضى ([382]).

از ابو حمزه روایت شده است که گفت: از ابا عبدالله (ع) از علم پرسیدم: آیا همان علمی است که عالم آن را از زبان مردان فرامی‌گیرد یا در کتاب نزد شما است و آن را می‌خوانید و از آن آگاه می‌شوید؟ فرمود: «این موضوع برتر و بالاتر از اینها است. آیا این سخن خداوند متعال را نشنیده‌ای: «و اینچنین روحی از امر خودمان را به تو وحی کردیم در حالی که تو نمی‌دانستی کتاب چیست و ایمان کدام است» ([383]). سپس فرمود: «یاران شما در مورد این آیه چه می‌گویند؟ آیا این طور می‌خواندند که در آن موقع (پیامبر) نمی‌دانست کتاب چیست و ایمان کدام است؟» گفتم: جانم به فدایت، نمی‌دانم چه می‌گویند». فرمود: «آری، در وضعیتی بود که نمی‌دانست کتاب چیست و ایمان کدام است، تا اینکه خداوند متعال روحی که در کتاب ذکر شده است را فرستاد و وقتی آن را به او وحی کرد آنگاه علم و فهم را با آن به او آموخت. این روحی است که خداوند متعال به هر که بخواهد عطا می‌فرماید که اگر آن را به بنده‌ای عطا فرماید، فهم را به او آموخته است» ([384]). این همان اعتقاد صحیح است و پیش‌تر آن را بیان نموده‌ام ([385]).

[377] - الشوری: 52.

[378] - شوری: 52.

[379] - الشوری: 52.

[380] - شوری: 52.

[381] - الكافي: ج 1 ص 273.

[382] - بیّنه السید أحمد الحسن في المتشابهات: ج 3 ط 2 ص 139. (المعلق).

[383] - شوری: 52.

[\[384\]](#) - کافی: ج 1 ص 273.

[\[385\]](#) - رجوع شود به کتاب مشابّهات جلد 3 چاپ 2 ص 139.